

GÓP Ý DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH THI HÀNH LUẬT THƯ VIỆN:

Không thể thư viện nào CŨNG QUAN TRỌNG

ĐÌNH TOÁN

Thứ trưởng Trịnh Thị Thủy chủ trì Hội nghị góp ý dự thảo Nghị định Luật Thư viện

Ban soạn thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Thư viện vừa tổ chức hội nghị lấy ý kiến góp ý cho dự thảo Nghị định này.

Thứ trưởng Bộ VH-TT-DL Trịnh

và lợi ích của bạn đọc. Đồng thời, dự thảo Nghị định cũng đã cho thấy những nỗ lực bảo vệ vốn tài liệu quốc gia, tạo điều kiện hoạt động cho nhiều loại hình thư viện bổ sung. Tiến tới chuẩn hóa tài liệu, nhất là những tài liệu quý, hiếm". Có rất nhiều điểm được các đại biểu đánh giá cao và

"quan trọng" phải chú trọng vào sức ảnh hưởng của nó đến đối tượng phục vụ. Những thư viện được đầu tư quy mô nhưng không làm tốt nhiệm vụ phục vụ bạn đọc, không có cống hiến cho xã hội cũng không thể được đánh giá là "Thư viện giữ vai trò quan trọng".

Thư trưởng Bộ VHTTDL Trịnh Thị Thủy đã chủ trì Hội nghị.

Bà Vũ Dương Thúy Nga (Vụ trưởng Vụ Thư viện) cho biết, Ban soạn thảo đã có nhiều cố gắng để có một dự thảo lần 1 quy định chặt chẽ một số điều. Tuy nhiên sẽ không tránh khỏi việc có nhiều điều chỉnh để khi ban hành chính thức Nghị định sẽ giúp các cơ quan quản lý nhà nước, tổ chức, cá nhân thực hiện hiệu quả các biện pháp quản lý và đưa các hoạt động thư viện hướng đến chuyên môn hóa hơn.

Bước đầu giải quyết nhiều vấn đề

Theo đó, dự thảo Nghị định gồm 3 Chương, 31 Điều quy định cụ thể nhiều nội dung, như: “Thư viện có vai trò quan trọng” được ưu tiên đầu tư; Tài liệu cổ, quý hiếm, các bộ sưu tập tài liệu có giá trị đặc biệt về lịch sử, văn hóa, khoa học; Không gian đọc, phòng đọc cơ sở; Điều kiện thành lập thư viện; Trình tự, thủ tục đình chỉ, chấm dứt hoạt động thư viện; Liên thông thư viện.

Tuy nhiên, ngay cả khi đã ban hành chính thức, công tác quản lý lĩnh vực thư viện luôn chứa đựng nhiều yếu tố phát sinh và phải thường xuyên tiếp nhận những ý kiến để sửa đổi, bổ sung. Điều này đòi hỏi đội ngũ làm công tác quản lý phải thích ứng kịp thời, nhạy bén, sáng tạo và vận dụng trên cơ sở đúng với quy định của pháp luật. Nhiều quy định, thủ tục hành chính tại Nghị định trải qua thời gian sẽ không còn phù hợp với tình hình thực tế. Vì vậy, Nghị định cần được bổ sung kịp thời, tạo hành lang pháp lý mới, tốt hơn cho hoạt động thư viện.

Góp ý với dự thảo, bà Nguyễn Quỳnh Liên (đại diện Bộ Tư pháp) chia sẻ, “qua dự thảo lần này tôi phần nào yên tâm bởi những băn khoăn, lo lắng thực tế đã được giải đáp. Không những vậy, dự thảo Nghị định cũng có nhiều điều góp phần phát huy vai trò của văn hóa đọc trong đời sống nhân dân, bảo vệ quyền

điểm được các đại biểu đánh giá cao và cho rằng cần thiết phải đưa vào dự thảo Nghị định lần này, nhằm nâng cao năng lực phục vụ của thư viện cũng như đáp ứng tối đa nhu cầu bạn đọc.

Đặc biệt, Điều 6 của dự thảo đã quy định các tiêu chí xác định thư viện có vai trò quan trọng, bởi quy định như vậy sẽ giúp các đơn vị nâng cao tính chuyên nghiệp. Điều 7 của dự thảo Nghị định cũng nêu rõ trách nhiệm của vai trò quan trọng để được Nhà nước đầu tư: Tạo lập, chia sẻ dữ liệu, kết quả xử lý kỹ thuật, tài nguyên thông tin theo quy định của pháp luật; Biên soạn và cung cấp các sản phẩm dùng chung; Xây dựng mục lục liên hợp; Có cơ chế thực hiện mượn liên thư viện, hỗ trợ các thư viện trên địa bàn hoặc trong lĩnh vực thư viện làm đầu mối, cho mượn tài liệu thông qua hình thức luân chuyển, cung cấp truy cập tài liệu số hoặc yêu cầu mượn cá biệt khi người sử dụng có nhu cầu theo quy định của pháp luật về sở hữu trí tuệ; Hướng dẫn nghiệp vụ cho người làm công tác thư viện trong phạm vi toàn quốc hoặc trên địa bàn, lĩnh vực, ngành theo phân công của cơ quan quản lý có thẩm quyền.

Cần có tiêu chí cụ thể

Trước những lo ngại về việc nếu các thư viện đáp ứng được các tiêu chí về số lượng bản sách, thiết bị máy tính cũng như trang thiết bị cần thiết... đều có thể trở thành thư viện có vai trò quan trọng, bà Vũ Dương Thúy Nga khẳng định, các Điều đã có những quy định ràng buộc để không làm phát sinh quá nhiều “Thư viện có vai trò quan trọng”. “Không chỉ đáp ứng được các yêu cầu nêu trên, để các thư viện phải đáp ứng được tiêu chí về quy mô và sức ảnh hưởng”, bà Nga nêu rõ.

Tuy nhiên, bà Trần Thị Thu Trang (Thư viện Quốc hội) lại cho rằng, việc xác định tiêu chí “Thư viện có vai trò quan trọng” như vậy là chưa đủ mà cần phải nhấn mạnh hơn nữa vào sức ảnh hưởng của các thư viện này. Xác định tiêu chí

viện giữ vai trò quan trọng”.

Đồng quan điểm, bà Nguyễn Thị Thu Thủy (Thư viện Tạ Quang Bửu, Đại học Bách khoa Hà Nội) nhận định: Dự thảo Nghị định đang xuất hiện cùng một lúc các khái niệm “Thư viện có vai trò quan trọng”, “Thư viện trung tâm”, “Thư viện làm đầu mối”... Vẫn biết “Thư viện có vai trò quan trọng” phải có sức ảnh hưởng nhất nhưng phải quy định rõ các tiêu chí: “Chẳng hạn, “Thư viện có vai trò quan trọng” phải làm tốt các khoản thuộc Điều 25, 26, 27 về hợp tác thu thập, bổ sung và sử dụng tài nguyên thông tin; Chia sẻ kết quả xử lý chuyên môn, nghiệp vụ biên mục và sản phẩm thông tin thư viện; Liên kết triển khai dịch vụ thư viện. Đồng thời, ở đây không chỉ dừng lại câu chuyện khái niệm mà còn là câu chuyện về đầu tư công. Những “Thư viện có vai trò quan trọng” sẽ được xem xét, tập trung đầu tư. Đầu tư ở đây không phải là đầu tư theo kiểu có gì về vật chất là nhân đôi cái đó, mà là đầu tư về năng lực phục vụ. Làm tốt những điều này sẽ khiến “Thư viện có vai trò quan trọng” bật hẳn sức ảnh hưởng của mình so với các thư viện khác và cũng không làm xuất hiện đại trà thư viện này”.

Có thể nhận thấy, dự thảo Nghị định đã tạo sự cởi mở để mọi loại hình thư viện, tổ chức... tham gia hoạt động. Tuy nhiên, các ý kiến đề xuất dự thảo nên có thêm các quy định về bảo quản vốn tài liệu cũng như đảm bảo an ninh, an toàn cho hoạt động thư viện, tránh tình trạng các khái niệm và một số tiêu chí hiện đang bị chông chéo.

Ghi nhận và đánh giá cao các ý kiến đóng góp, Thủ trưởng Trịnh Thị Thủy đề nghị các thành viên của Ban soạn thảo, Tổ biên tập cần tiếp tục lấy ý kiến đóng góp, nghiên cứu, sớm tổng hợp thành văn bản trong thời gian sớm nhất để hoàn thiện Dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Thư viện theo thời gian quy định trước khi trình Chính phủ xem xét. ■

Chàng công nhân đi làm 2 năm không công để xây thư viện hạnh phúc

Hoàng Quang Khải (24 tuổi), sống tại thôn Đoan Khê, xã Lạc Đạo, huyện Văn Lâm, Hưng Yên đang khiến nhiều người không khỏi trầm trồ, khâm phục. Khải đang làm công nhân cho một công ty sản xuất giấy của Nhật đặt tại địa phương. Lương công nhân chẳng được là bao vậy mà Khải vẫn tích cóp để xây được một thư viện thu nhỏ với diện tích 16m², mở cửa miễn phí cho người dân.

Hại năm tiết kiệm để làm "ý tưởng lớn"

Cứ mỗi sáng Chủ Nhật, Khải lại đón những em học sinh, những bạn thanh niên đến thư viện đọc sách. Trao đổi với báo chí, Khải cho hay: "Thư viện vốn được xây dựng trên tầng hai của căn nhà nhỏ mà bà nội và chú mình từng sống. Bây giờ gia đình chuyển vào trong ở, cách thư viện 400m. Thực ra đây chỉ là một phòng sách nhỏ thôi, ý tưởng xây dựng nó nảy ra trong một lần mình trò chuyện với một người bạn đi du học Nhật về".

Để biến ý tưởng thành hiện thực, chàng thanh niên mất 2 năm để tiết kiệm tiền và 10 tháng để xây dựng thư viện.

Chân dung chàng trai Hoàng Quang Khải, người đã xây thư viện miễn phí cho mọi người đến đọc sách. Ảnh: Tri thức trẻ.

Những ngày có Hội sách giảm giá ở Hà Nội, Khải thường rủ bạn bè cùng đi mua sách. Lương được 5,3 triệu đồng/tháng, Khải thường chia đôi, một phần mua sách, một phần mua các thiết bị cần thiết cho phòng đọc.

"Nhiều lúc khó khăn quá, em đã định bỏ cuộc, nhưng đi đến đâu gặp các em nhỏ cũng riu rít hỏi bao giờ làm phòng đọc sách xong, sao lâu thế, bao giờ thì chúng em mới được đọc sách..., em lại có thêm nhiều động lực để hoàn thành phòng đọc", Khải nói.

Niềm vui khi giúp ích cho đời

Một điều ít ai biết là Khải từng có lịch sử học kém trong những năm học phổ thông. Cậu tâm sự: "Cấp ba, em học dốt lắm, toàn bỏ học đi chơi điện tử. Sau này, em tham gia các hoạt động thiện nguyện và dần dần thay đổi suy nghĩ. Còn nhiều hoàn cảnh khó khăn hơn em rất nhiều. Em còn trẻ nên phải làm điều gì đó cho xã hội. Vất vả một chút nhưng làm được việc có ích cho đời sau thì cũng thấy vui. Đó cũng là lý do thôi thúc em làm thư viện này. Thay vì ủng hộ người ta tiền thì mình ủng hộ kiến thức. Có kiến thức là có tất cả. Niềm vui của mỗi người một khác. Nhiều người thấy ăn uống, đi du lịch với bạn bè là vui nhưng em lại suy nghĩ khác. Tự tay xây

2 năm de tiết kiệm tiền và 10 tháng de xây dựng thư viện. "Một tháng, mình làm được hơn 5 triệu đồng, tháng nào tăng ca thì được tầm 7 triệu đồng. Mình dùng phần lớn số tiền đó để làm thư viện. Trong 2 năm tiết kiệm, mình chỉ nghĩ duy trì đủ tiền ăn, tiền mua nhu yếu phẩm cần thiết. Hôm nào không có tiền ăn sáng và đồ xăng thì vay bạn bè. Thời gian đó, mình không tụ tập hay đi chơi. Coi như làm không lương 2 năm. Mình làm việc theo ca 8 tiếng/ngày nên mỗi hôm chỉ dành khoảng 1-3 tiếng để làm thư viện. Ngày nào làm ca sáng ở công ty thì chiều tranh thủ về làm thư viện và ngược lại, có hôm đủ sức thì làm cả tối. Nước chảy đá mòn, sau 10 tháng, mình cũng hoàn thành thư viện như mong ước", Khải chia sẻ.

Trong 10 tháng xây dựng thư viện, Khải không được phụ huynh ủng hộ. Bố mẹ cậu lo ngại việc con trai làm chẳng đi đến đâu. Hoàng Quang Khải chia sẻ: "Khi em trình bày ý tưởng mở phòng đọc sách miễn phí thì bố mẹ em tròn xoe mắt kinh ngạc và phản đối kịch liệt. Mẹ em thì bảo thích đọc sách thì mua về đọc, xây phòng đọc làm gì cho tốn kém. Nhà mình nghèo lấy tiền đâu mà

phí cho mọi người đến đọc sách. Ảnh: Tri thức trẻ.

làm những việc tốn kém, không thiết thực đó... Em không trách bố mẹ, mà chỉ buồn vì sợ ước mơ của mình dang dở. Thật may mắn, em đã được ông bà nội ủng hộ cho em mượn một căn phòng bỏ trống trên gác 2, phòng có lối đi riêng xuống công và em đã bắt tay vào xây dựng phòng đọc sách như một cái duyên".

May mắn hơn, Khải có được sự ủng hộ và giúp đỡ của họ hàng. Cậu tự tay mua và chuẩn bị vật liệu để bác, chú và anh họ trợ giúp xây tường, hàn khung sắt. "Gia đình không ủng hộ nhưng họ hàng và bạn bè thì động viên mình lắm. Một người bạn làm kiến trúc sư tư vấn cách bài trí đồ đạc, một số bạn đề nghị ủng hộ tiền nhưng mình không nhận. Cho nên, mọi người giúp đỡ bằng công sức và hiện vật là chủ yếu".

Khi đã xây dựng xong thư viện, Khải đi Hà Nội, mua thêm sách trong các hội sách hoặc đặt sách qua mạng. Bên cạnh đó, 5% số sách trong thư viện là do mọi người tặng Khải.

với bạn bè là vui nhưng em lại suy nghĩ khác. Tự tay xây thư viện, ngắm nhìn các em nhỏ đến đây đọc sách – với em đã là hạnh phúc rồi".

Chia sẻ về dự định trong tương lai, Khải tâm sự: "Em rất vui và hạnh phúc với những việc mình đang làm; hạnh phúc với những giá trị mà mình đã và đang cho đi. Em muốn gửi lời cảm ơn chân thành đến mọi người đã giúp đỡ em. Do tính chất công việc nên tạm thời phòng đọc sẽ mở vào các ngày Chủ Nhật. Nhưng sau này, nếu các em có nhu cầu đọc cao hơn em sẽ mở thêm các buổi tối trong tuần".

"Cảm ơn anh Khải, từ ngày anh mở thư viện, chúng em đều có chỗ để tới tham khảo, đọc sách. Dù sách chưa nhiều nhưng những cuốn sách cơ bản nhất để phục vụ nhu cầu đọc của chúng em thì có sẵn. Thật tuyệt vời, chúng em cảm ơn anh Khải rất nhiều ạ. Mong rằng trong tương lai anh sẽ có thêm nhiều quyển sách hay, ý nghĩa hơn", em Phú Kha, một học sinh lớp 7 tâm sự.

MINH KHÔI (T/h)

NẾU THƯ VIỆN PHẢI SÁP NHẬP sẽ dẫn đến hoạt động kém hiệu quả

ĐÌNH TOÁN

Vụ Thư viện vừa tổ chức Hội nghị tổng kết công tác năm 2019 và phương hướng, nhiệm vụ năm 2020. Thứ trưởng Bộ VH, TT & DL Trịnh Thị Thủy đã chủ trì Hội nghị.

Báo cáo công tác của Vụ Thư viện trong năm 2019, bà Vũ Dương Thúy Nga, Vụ trưởng Vụ Thư viện cho biết dù còn nhiều khó khăn song Vụ đã nỗ lực vượt khó, thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ về công tác quản lý nhà nước, tích cực phát triển sự nghiệp thư viện Việt Nam. Đáng chú ý hơn cả, Vụ Thư viện đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan hoàn chỉnh hồ sơ dự án Luật Thư viện để Chính phủ trình Quốc

phục vụ lưu động ngoài thư viện đã được đẩy mạnh, lượng bạn đọc đến thư viện và tổng số sách, báo được luân chuyển đã tăng lên rõ rệt. Công tác xây dựng cơ sở hạ tầng, cải thiện và xây dựng mới cơ sở vật chất - kỹ thuật của thư viện đã được các địa phương quan tâm. Chất lượng đội ngũ cán bộ thư viện đang từng bước được cải thiện. Các thư viện đại học, cao đẳng cũng có nhiều nỗ lực trong việc phục vụ, đổi mới giáo dục, nâng cao chất lượng dạy, học và nghiên cứu trong giáo dục đại học.

Cũng theo bà Nga, Vụ Thư viện đã chỉ đạo các địa phương nâng cao hoạt động ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện. Nhiều thư viện công cộng cấp tỉnh đã tăng cường cập nhật, tuyên truyền quảng bá trên các trang thông tin điện tử, mạng xã hội... Ứng dụng được các

Thứ trưởng Bộ VH, TT & DL Trịnh Thị Thủy chủ trì Hội nghị

Văn hóa đọc trong cộng đồng và Đề án Đẩy mạnh các hoạt động học tập suốt đời trong các thư viện còn hạn chế, chưa được đảm bảo. Đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất cho thư viện còn rất hạn chế, đặc biệt

viện cấp xã và cơ sở gặp nhiều khó khăn do kinh phí không đảm bảo, chế độ, chính sách cho người làm công tác thư viện cấp xã còn nhiều bất cập.

Để thúc đẩy văn hóa đọc, đại diện Vụ Thư viện

mong muốn sớm có giải pháp để tránh tình trạng nhiều thư viện cấp tỉnh, cấp huyện đang hoạt động hiệu quả phải sáp nhập với một số thiết chế khác không cùng chức năng, nhiệm vụ. "Nếu các thư

trưởng Trịnh Thị Thủy ghi nhận những kết quả đã đạt được trong công tác thư viện năm vừa qua. Thứ trưởng cũng biểu dương Vụ Thư viện đã nỗ lực trong huy động nguồn lực tài chính, vượt qua

hồ sơ dự án Luật Thư viện để Chính phủ trình Quốc hội và Luật đã chính thức được Quốc hội thông qua tại Kỳ họp thứ 8 vừa qua.

Mạng lưới thư viện tiếp tục được duy trì và có sự phát triển, nhất là hệ thống thư viện cơ sở. Nhiều thư viện đã có sự sáng tạo, mở rộng các dịch vụ thư viện mới, hoạt động hiệu quả, tiêu biểu. Công tác luân chuyển và

thông tin điện tử, mạng xã hội... Ứng dụng được các phương thức mới, hiện đại trong quản lý, điều hành thư viện và hoạt động nghiệp vụ.

Vụ Thư viện đã chia sẻ những khó khăn, trong đó nguồn ngân sách sự nghiệp trong phân bổ dự toán ngân sách cho hoạt động của Vụ và các nội dung liên quan đến việc triển khai Đề án Phát triển

sơ vật chất cho thư viện còn rất hạn chế, đặc biệt là các thư viện cơ sở. Hiện nay vẫn có 5 thư viện cấp tỉnh chưa có trụ sở riêng, phải ghép chung, ở tạm với các cơ quan khác hoặc bị chuyển trụ sở sang mục đích sử dụng khác. Khoảng 30% thư viện cấp huyện không được cấp kinh phí hàng năm để bổ sung sách báo và tổ chức các hoạt động khác; thư

Đề thúc đẩy văn hóa đọc, đại diện Vụ Thư viện đề xuất với Bộ VH-TT-DL tiếp tục hoàn thiện thể chế, trong đó ban hành các văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn thi hành Luật Thư viện năm 2019. Xây dựng và trình Chính phủ ban hành các chính sách tạo điều kiện cho hoạt động thư viện và văn hóa đọc. Nhiều đại biểu cũng bày tỏ

không cùng chức năng, nhiệm vụ. "Nếu các thư viện phải sáp nhập, điều này sẽ dẫn đến sự kém hiệu quả trong các hoạt động chuyên môn cũng như vai trò của ngành thư viện cũng sẽ không được đề cao. Thư viện là thiết chế văn hóa có chức năng, nhiệm vụ riêng biệt và giữ vai trò trung tâm", bà Nga nêu rõ.

Kết luận Hội nghị, Thứ

lực trong huy động nguồn lực tài chính, vượt qua khó khăn, thực hiện tốt các mục tiêu đề ra. Chia sẻ với những khó khăn của Vụ Thư viện, Thứ trưởng cũng mong muốn ngành Thư viện sẽ tiếp tục có những đột phá trong năm tới, phát triển văn hóa đọc gắn với mục tiêu phát triển quốc gia và biến thư viện trở thành thiết chế văn hóa trung tâm. ■